

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

Sermo XVI. Trulla Architecti Christiani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

fectò, non risus propter absurditatem, stupiditatem
 scurrilitatem hæreticorum commiseratione pro
 quendam & lachrymis. Sed imprimis, vt caueatis quatenus
 diligentissime à Verbi DEI abusu: nunquam illud adhi
 deatis ad vana, ridicula, iocosa: nunquam illud scurrili
 ter exponatis: nunquam illud adducatis, ad excusandas
 excusationes in peccatis. Deinde, vt Deo gratias agatis
 gaudeatis vobisque gratulemini, quod nati sitis, viuatis,
 velitis, mori exoptetis in Ecclesiâ Catholicâ, Romanâ,
 Pontificiâ, Papali, vnde dicimur glorioso titulo PATER
 TÆ, ringantur sectarij. In qua Ecclesiâ Abusus omnis Verbi
 DEI, tanquam Vectus Diabolicus, grauissimè prohibetur. Verus
 illius ac legitimus vsus docetur, & viget, vt errare
 nõ possitis, modò illam, quæ errare non potest, audiat
 & in illam maneat, viuatis, & ad finem vsq; vitæ perseueretis;
 in qua sola est salus, vita, & ad felicem æternitatem
 resurrectio, quam omnibus vobis opto, voueo, precor.
 In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus-Sancti. AMEN.

*Legatur Sandæus in Opusculo Mundus fallax, Commentationum
 VII. in quâ exponuntur Vectes Diabolici LXXVII. & exemplis declarantur.
 Item eiusdem Grammaticus profanus COMMENTATIONUM
 NE XVII.*

S E R M O X V I .

T R U L L A

ARCHITECTI CHRISTIANI.

IN Supellectile Architecti est Trulla, prout significat
 Instrumentum, quo Edificatores, aut fabri murum
 lapides in fabrica componunt, ac calcem è vase hauri
 unt, & muro inijciunt, illumq; illinunt, vt non solum
 murus pulchritudinem accipiat, sed etiam firmitatem contra tem
 pestates

pestates, & imbrium iniuriam Hinc apud Vitruvium trullissare legitur. pro Trulla gypsum inducere, lib. VII. cap. 3. Coronis, inquit, explicaris, parietes quàm asperrimè trullissentur: postea autem supra trullificatione subarescente deformentur directiones arenati.

ARTICULUS I.

TRULLA

Protectio Diuina.

DEO t se aliquando videndum DEUS, quasi Cæmentarium cum Trullâ in manu, quâ Murum Israël oblinere & incrustare erat solitus. Ita illum vidit Amos Propheta, qui capite secundo: *Ecce Dominus stans super murum litum, & in manu eius Trulla cæmentarij. Et dixit Dominus uad me: Quid tu vides Amos? & dixi, Trullam Cæmentarij.* Murus litus significabat pulchritudinem fortitudinemque Israël, dum à DEO oblinebatur & incrustabatur, hoc est, tegebatur, roborabatur, ac protegebatur; & tam diu stetit integer atque inconcussus contra ventorum imbriumque iniurias, nempe, hostium molitiones, contraque tempestatum omnium impetus. Nimirum, Dominus super illum, vel propè, aut iuxta illum, vt Lucæ IV. *Stans super illam, imperauit febr;* habebat curam ne læderetur sicut Cæmentarius cum Trullâ astans parieti, cauet ne pluuia calcem deijciat, aut si id factum, restaurat subito. Addit Dominus apud Prophetam. *Ecce ego ponam Trullam in medio populi mei Israël; non adijciam vltra superinducere eum. Et demolientur excelsa Idoli, & sanctificationes Israël desolabuntur: & consurgam super domum Ieroboam in gladio. Sensus est planissimus (a) Ego idem indignatus ob scelera*

V u 3 popu-

(a) Ex S. Hierony. Rimigio, Haymone, Hugano, Lyrano, Ribera, Ferdinando in Visiob. cap. 32. Cornel.

populi tanta curâ à me hactenus protecti, atque ornati deponam *Trullam defensionis* in medio eius, eumq; deforam: non linam amplius, non super inducam lutum, non cooperiam calce. Sic Cemenarius cum ab opere desistit, ponere solet *Trullam*, & abit.

IAM ad spiritualement Architecturam conuertamur. Iustitia illa, quæ in se virtutes omnes continet, seu virtutum collectio est Murus in Sapientia Alumno, à summo rerum omnium Artifice erectus, & animam cingens, vt illam à peccatis, vt bestijs irruentibus tueatur, & eum potissimū arceat, qui, quasi leo rugiens, circuit, quæres quem deuoret. Hunc murum ædificari postulabat simpliciter Propheta: *Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur Muri tui Ierusalem*, Psal. L. Sciebat enim Rex Sapientissimus, simulque bellicosissimus, urbem, arcem, castrum, sine muro non posse defendi. Ædificat autem hunc Murum DEUS, vt Architectus primarius, nos verò cum DEO, vt secundarij, & illius adiuuæ (DEI enim cooperatores sumus) sed inuidentibus hostibus nostris, & dolore ac rancore tabescēribus, nec nō modis omnibus ædificationem impediētibus aut saltem remorantibus. Experti id sunt Iudæi, de quibus Nehemia *iv. Audierunt autē hostes Iudæ & Benjamin, quia filij captiuitatis ædificarent templum Domino DEO Israël: Nunc igitur notum sit Regi, quia si Ciuitas illa ædificata fuerit, & muri eius instaurati, tributum & vectigal, & annuo reditus non dabunt & vsque ad Reges hæc noxa perueniet.* Inde conspiratione factâ, quod potuerunt, conati sunt, vt murorum instauratoribus molestiam crearent, & ab ædificatione auerterent.

VERBUM ENIM VERO, non est satis, Murum existisse, nec sat est iustitiam ab Architecto Principe in Animâ iusti semel fuisse erectam, nisi ab eodem *Trulla protectionis peculiaris* liniatur, & gypso fortitudinis obducatur,

carur, aduersus adulantium, minitantium, retrahentium
 à virtutum cultu, veluti contra imbrium & ventorum
 violentiam. Audire hic iam videor Magistrum cœlestē,
 tanquam Architectum auditoribus suis inculcantem:
*Omnis, qui audit verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro
 sapienti, qui adificauit domum suam supra petram.* (per Petram
 intellige Christum Salvatorem, eiusque vitam, mortē,
 merita, quibus innitendum, non suis operibus) & descē-
 dit pluuia & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt
 in domum illam, & non cecidit, Matth, vii.

PORRO, liniri à DEO Murum, est, eius auxilio iugi-
 ter protegi aduersus contrariarum potestatum continu-
 os imperus, quos ne iustus quidē auertere, aut sine noxa
 posset, nisi eius ope qui potens est eum, qui stat, statue-
 re, vt perseueranter cōsistat: atq; eius fauores peculiari,
 qui vt cœpit bonum opus in nobis, ita perficiat necesse
 est. Tunc autē censetur Auxiliator noster Dominus *Trul-*
lam ponere, cū à p̄tectione singulari & auxiliorū gratijs
 particularibus manum retrahit. & q̄ maximè metuen-
 dum, animā deserit, ac derelinquit: hoc enim ipso hosti-
 bus tradit eam, quæ sine DEI auxilio ijs resistere nequit,
 Atque hoc manifestum est signum iræ Diuinæ penè im-
 placabilis.

Ex his liquet, si DEUM velut Architectum, aut Cœ-
 mentarium cum *Trulla* in manu consideremus, calcem
 & gypsum quibus anima, eiusque potentia, ac habitus
 virtutesq; abducuntur ad elegantiam & firmitatem esse
 Diuinam *Gratiam*, aliaque à DEO liberaliter humanis
 montibus infusa carismata, *Trullam* verò, tum DEI be-
 neplacitum ac liberalitatem, perquam velut instrumē-
 tum quoddam fit gratuita donatio; tum assidua Opifi-
 cis & Architecti nostri *Protectio*.

ARTICULUS II.

TRULLA

Sacramentum Legis Nouæ.

SI hominem, tanquam Architectum contemplemur, **D**omum Sapientiæ in Animâ extruentem, rectè dicemus, *Trullam esse Sacramentum* quodlibet, in quo, velut in architectonicæ eius generis instrumento, continetur Diuinæ Gratiæ calx, quâ parietes Domus illius, & ad pulchritudinem & firmitatem illinuntur. Porro, ut paries semel litus facilè crustâ suam amittit, nisi iterato liniatur: & si primum tectorium decidat, necessariû est est rursus *Trullam* adinouere; ita facilè præcedens Gratiâ deperditur, nisi Sacramentorum frequentatione iterum, iterumq; Gratiæ calx obducatur. Quod si fiat, nullis tempestatum lædi poterit iniuriis, nullisq; deteri tentationum, velut imbrium decidentium incurisibus.

CAUENDVM autem maximè Architecto Morali, ne sit exijs, de quibus Ezechielis XIII. *Dic ad eos, qui liniunt absq; temperatura. quod casurus sit: erit enim imber mundans, & dabo lapides prægrandes desuper irruentes & ventum procellæ dissipantem. Siquidem, ecce cecidit paries: nunquid non dicitur vobis, ubi est litura, quam liniistis? Absq; temperamento dicuntur linire Cœmentarij, qui vel absq; paleis, quibus temperatur, aut miscetur argilla, siue cœmentum, vel absque moderatione adhibendo plus, aut minus. Aquila vertit, sine Sale: quia, ut caro sine sale, siue insulsa, non est solida, & firma, sic neq; lutû sine paleis: immò, nisi calx salis & prælegminibus coriorum misceatur ac rectè misceatur tēperetur, q̄ docet Vitruuius lib. VII. cap. 2. & 3. ad deal-*

batio-

bationem non est idonea. Optimum documentum pro Architecto Domus Sapientiæ, vt cum temperaturâ omnia agat, in vsu sacrorum, in exercitatione virtutum, in vsurpatione Sacramentorum: temper sal discretiois interueniat in omni litura: nihil insulsum faciat, dicat, cogitet, nisi ædificium, velut domum tempestatibus expositam, velit per imbrem, grandinem; ventos, pcellas occasionum, tentationumque obrui, penitusque euerri. quod absit.

DISSERVI haftenus de Instrumentis Artis Architectonicæ Christianæ, id est, benè viuendi, quæ est Ars artium, Scientiæ scientiarum; & vsum ostendi, Regulæ, Perpendiculari, Normæ Libellæ, & tot aliorum ad Trullam vsque. Quod si toto & huius anni, & vitæ vestræ tempore, nihil faciatis, dicatis, cogiteris, nisi diligenter examinatum ad legem æternam, naturalem, diuinam, humanam quæ sunt Regulæ nostrarum actionum; nisi probatum Exemplo Christi, quod est Perpendicularum virtutum; nisi conforme exemplis Sanctorum, quæ sunt Norma nostrorû Officiorû; deniq; nisi ad Libellam discretionis & prudentiæ exasciatû, Calce Sapientiæ à Trullâ Diuinæ Gratiæ obductum, nihil in vobis desiderabitur ad huius vitæ felicitatem, quæ consistit in virtutum cultu, & est lemen beatitudinis vitæ alterius, quæ sita est in Visione, Amore, ac Fruitione DEI Vnius & Trini, cui hoc anni initio, ac deinde frequentissimè grati lætiq; accinamus,

Gloria Patri & Filio, & Spiritui-Sancto. Amen.